

Fašistická socialita je pevné přesvědčení, že hospodářský život národa, který je pramenem národního bohatství, nesmí se rozvíjeti na účet chudoby a bídy celých tříd

Autor: Jan Scheinost

Nejen socialisté, ale někdy i pokroková buržoazie využívá každé příležitosti, aby vybarvila fašistické hnutí, jako činitele sociálně reakčního, který tím, že kotví v přežilém liberalistickém hospodářském názoru, houževnatě podporuje starý hospodářský pořádek liberální, řád kapitalistický, ujařmující dělníka ve prospěch zisku soukromého podnikatele. Účel takových tvrzení je jasný: odraditi od fašismu drobného člověka a hlavně průmyslového dělníka, který je příliš a to právem zvyklý viděti v kapitalistickém, lépe řečeno liberálním světě, svého nepřítele.

A přece jsou to řeči nepravdivé, pramenící buď ze špatné informace nebo ze zlé vůle. Lidé inteligentní, jak si o sobě myslí, potírají fašismus ve svých novinách a revuích, ale nemají o pravé podstatě fašismu ani ponětí. Ba dokonce i lidé vážení a zvučných jmen jako Viktor Dyk (poslední Fronta, Demokrat) ukazují ve svých kritikách nebo posudcích fašismu, že je jim fašistická nauka hospodářská naprosto cizí a omezují se jen na povrchní pozorování zjevů, které vidí kolem sebe, byť by byly sebe vedlejší povahy. Mezi českými vzdělanými lidmi je přímo úžasná neznalost i základních fašistických pravd, což vede jednak k nedorozuměním, jednak působí trapně hlavně v národě, kde jinak se čtou všesky možné cizí noviny a kde informovanost o světovém duchovním proudění není nejmenší ve srovnání s cizinou. Jen fašismus je výjimkou a o něm se mohou psát kde jaké pomluvy a klepy.

Fašismus je právě tak málo kapitalistický jako socialistický. V hospodářském myšlení národa má osobitou nauku, vrcholící ve stavovském zřízení. Fašismus jistě je nesmlouvačný, pokud se týče zásady soukromého vlastnictví, ale tato zásada je právě tak fašistická jako přirozená, protože i ruští bolševici byli životem přinuceni skloniti před ní své pověřivé hlavy.

Moderní lidská společnost a její zřízení musí počítati s jedním velmi důležitým činitelem: se **socialitou** současného myšlení. Neubráníl se jí ani omlazovaný liberalismus, názor celkem mrtvý, byť by si Milan Hodža myslil, že je na něm možno ještě budovat svět a národní civilisaci. Socialismus a hlavně křesťanství sice prosadily, že tento prvek se do života naší generace vklíní tak pevně, že i měšťanské straně liberalistické není nerozumno zdůrazňovati

alespoň v programu svou sociálně reformní tendenci. Ale socialita v rukou socialistů ztroskotala a stala se třídním kořistnictvím.

Socialita není snad nějaký sentimentální polopathos, fňukající nad bídou některých vrstev národa. Je to rozumné a pevné **přesvědčení**, že hospodářský život národa, který je pramenem národního bohatství, nesmí se rozvíjet na účet chudoby a bídy celých tříd a že **stát a stavy hospodářské** nesmí ze své funkce vyřaditi **zodpovědný a pevný plán** co největší účasti co nejširších vrstev na plodech národního bohatství. Rozmach státu je nemožný, není-li podložen blahobytem národa, je-li podlamován výkřiky bídy.

Jedná se tedy o **vědomí nutnosti sociality** ve všech třídách národa a všech jeho hierarchiích, hlavně však zvláště o **pevný plán a zodpovědné jeho provádění**. V tom zklamal jak socialismus, tak liberalismus, protože jeho epochy jsou provázeny propastmi bídy.

Fašismus nutí ve svém stavovském státě všechny společenské výrobní třídy k těsné spolupráci a tím posiluje vědomí sociality všeobecně. Fašistický stát bdí pak přísným a spravedlivým okem nad hospodářským procesem a netrpí vykořisťování jedněch druhými už proto, že je fakticky znemožněno **povýšením** všech tříd, tedy i dělnictva průmyslového, na **veřejné činitele státního práva** s velikou mocí a zodpovědností před svými členy.

Stavovský stát uskutečňuje v moderní době **maximum sociality** v národě. Je jisto, že ani nejideálnější zřízení nebude mít tolik prostředků a síly, aby chudobu smylo ze světa, protože podle slov Kristových „chudí budou vždy s námi“. – Chudoba však není jen problémem hospodářským, ale i duchovním. Chudí jsou spanilým květem lidstva, velká zásoba počestnosti, pokory a zásluh, jejichž plod neuzrává na tomto světě.

Říšská stráž. 1927, čís. 4, str. 2.

Úvaha Jana Scheinosta vyšla jako příloha publikace *Republika Salò, skutečný fašismus* (Knihovna Národní myšlenky, sv. 9, Praha 2010).